

Jerzy Romanow, Romuald Piwko

Głogów - Stare Miasto, kwartał A-33,
gm. loco, woj. legnickie, AZP 68-19/-

Informator Archeologiczny : badania 26, 99-100

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Głogów–Stare Miasto, kwartał
A-23**
gm. loco, woj. legnickie
AZP 68-19/—

Muzeum Archeologiczno–Historyczne
w Głogowie

Badaniami kierował mgr W Pogorzelski (autor sprawozdania) przy współpracy mgr mgr Z. Hendela, K. Czapli, A. Dobrowolskiego i M. Świdorskiej. Finansował Urząd Wojewódzki w Legnicy, Urząd Miasta i Gminy w Głogowie, Budoprojekt Głogów. Miasto, XIII–XX w.

Kwartał oznaczony symbolem A-23 na Starym Mieście w Głogowie obejmuje obszar na południe od ul. Grodzkiej i sięga w kierunku wschodnim do ul. Garncarskiej. Koniec kwartału od strony zachodniej wyznacza granica Starego Miasta. Konieczność badań przeprowadzonych w 1992 r. wynikała z faktu, iż kwartał został przeznaczony pod zabudowę. Badaniami archeologicznymi objęto posesje nr 4, 5, 13, 16, 17, 18.

Na posesji nr 4 wykop kształtem zbliżony był do prostokąta o wymiarach 8 x 6,2 m, nr 5 — 5,3 x 3,2, nr 13 — 5,3 x 3,2 m. Posesje nr 16–18 przylegające do siebie potraktowano jako jeden wykop, otrzymując prostokąt o wymiarach 13,4 x 10 m.

Na posesji nr 4 i 5 wyróżniono X poziomów osadniczych, na których zadokumentowano i wyeksplorowano m.in. pozostałości po piecach oraz fragm. budynków drewnianych. W wyniku przeprowadzonych badań z posesji nr 4 pozyskano 3614 fragm. naczyń, 1061 fragm. kafli, 1374 kości, 9 gwoździ, 38 fragm. przedmiotów żelaznych, a z zabytków wydzielonych m.in. ostrogę i fragm. podkowy. Z posesji nr 5 pozyskano 7264 fragm. naczyń, 68 fragm. kafli, 1393 kości, 29 gwoździ, 159 fragm. przedmiotów żelaznych, 4 ułamki naczyń szklanych, a z zabytków wydzielonych m.in. ostrogę, topór, fragm. grzebieni, kościaną rękojeść, 3 przęsliki.

Na posesjach 16–18 wyróżniono 14 warstw osadniczych, z których stropowe stanowią próchnica z dużą domieszką polepy konstrukcyjnej z budynków szachulcowych oraz węgli drzewnych. Zadokumentowano i wyeksplorowano pozostałości po 9 obiektach. Posesje 16–18 są krańcowymi Starego Miasta w narożniku południowo-zachodnim, a wyeksplorowane obiekty wiążą się z działalnością rzemieślniczą, do której potrzebna była woda.

Łącznie z warstw wyeksplorowano 433 fragm. naczyń, 103 kości, 8 fragm. przedmiotów żelaznych, a z obiektów 413 fragm. naczyń, 64 kości i 4 fragm. przedmiotów żelaznych.

Dokumentacja z badań oraz zabytki znajdują się w Muzeum Archeologiczno–Historycznym w Głogowie.

**Głogów–Stare Miasto, kwartał
A-33**
gm. loco, woj. legnickie
AZP 68-19/—

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Legnicy

Badania prowadzili dr Jerzy Romanow i mgr Romuald Piwko. Finansowane przez Przedsiębiorstwo Usług Inwestycyjnych i Projektowych „Inwestor” w Głogowie. Dwa sezony badań 1988 i 1992.

W r. 1988 i 1992 przebadano obszar zabudowy kwartału o łącznej powierzchni 1590 m². Odkryto i rozpoznano XIII-wieczny dom o konstrukcji szachulcowej, XIV-wieczną studnię o konstrukcji drewnianej, XIV-wieczne szambo o konstrukcji drewnianej, piwnice domów murowanych, gotyckich, piwnice 6 domów renesansowych oraz piwnicę budynku XIX-wiecznego.

Dokonano szeregu ustaleń modułowych w zakresie planu zabudowy domów oraz planu zabudowy samego kwartału, jak też w zakresie stratygrafii nawarstwień. Stwierdzono, że najmłodsza warstwa średniowieczna, datowana na I poł. XIV w., na znacznym obszarze przykryta jest równomiernie warstwą czystego piasku o miąższości od 0,1 do 0,2 m. Warstwę taką

stwierdzono także w obrębie innych kwartałów Starego Miasta. Warstwa ta w każdym przypadku jest przecięta przez wkopy fundamentowe murowanych domów średniowiecznych.

Dokumentacja znajduje się u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Gniezno, st. 225, gm. loco, woj. poznańskie patrz okres nowożytny

Jankowo Dolne, st. 18, 19, 20, 21
gm. Gniezno, woj. poznańskie
AZP 49-35/143, 144, 145, 146

Muzeum Początków Państwa Polskiego
w Gnieźnie

Badania prowadził mgr Czesław Strzyżewski. Finansowane przez Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Trzeci sezon badań. Zespół dworsko-parafialny z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych, osadnictwo wczesnośredniowieczne (X-XIV w.).

Prace prowadzono na terenie czterech wzgórz, leżących na planie trójkąta otoczonego od wschodu i północy doliną Wełny, a od zachodu i południa głębokimi jarami. Jego północny wierzchołek stanowi większe wzniesienie oznaczone jako st. 18, a podstawę tworzą pagórki ze stanowiskami 19, 20 i 21, licząc od zachodu na wschód.

Kontynuowano wykopaliska na st. 21, gdzie w wykopie o powierzchni 25,8 m² zakończono eksplorację konstrukcji ceglanej z XV w. Miała ona w ścianach szczeliny na słupy drewniane. W jej północnej połowie wierzchnią warstwę stanowiło rumowisko kamieni, pod którymi była posadzka zbudowana ze słabo wypalonych cegieł gotyckich. Całość, częściowo wzmocniona z boku kamieniami, była posadowiona na fundamencie ułożonym z brył suszonej gliny (wielkości cegieł), występującym na szerokość 1-3 cegieł poza mur. Wybrano również dalszą część rumowiska spalonej budowli wraz z jej wypełniskiem, głównie po stronie wschodniej muru. Znalaziono tam liczne materiały z XV w. Bezpośrednio za tym obiektem wybrano resztki jamy z ceramiką z XII w., częściowo zniszczonej przez cylindryczny wkop z końca XVIII w. Natomiast w części północnej wykopu odsłonięto duży fragm. narożnika fundamentu zbudowanego z kamieni spojonych gliną. Był on uszczelniony dodatkowo kawałkami cegieł gotyckich oraz kafli z pieca 2 z 2 poł. XV w., co wskazuje na jego postawienie w XVI w. Ma on szer. do 1,06 m i gł. ponad 2 m. Materiał źródłowy pochodzi z XVII w., w tym kafle z herbem Rawicz, zapewne ówczesnego właściciela dworu. Łącznie znaleziono tam ok. 3900 fragm. naczyń glinianych, m.in. z XII-XIV w., ale głównie z późnego średniowiecza i z XVI-XVIII w. Zebrano 347 ułamków kafli (18 — z pieca 1 z 1 poł. XV w., 110 — z pieca 2 z 2 poł. XV w., 17 — renesansowych, 190 — z pieca z XVII w. i 12 — z pieca z XVIII w.). Odkryto też 125 przedmiotów żelaznych, głównie gwoździ i okuć, oraz ułamki szyb i naczyń szklanych, płytek posadzkowych, dachówek i innych wytworów.

Podjęto dalsze prace rozpoznawcze na st. 20, gdzie założono 10 wykopów o powierzchni 31,9 m², przeważnie szer. 0,6 m. Odsłonięto częściowo 21 szkieletów ludzkich, w tym 20 usytuowanych na osi wschód-zachód. Jeden grób zawierał trumnę z uchylnym wiekiem (zapewne wkrótce po pochowaniu zmarłego) położoną na osi północ-południe. Pochówki w trumnach złożone były na terenie kościoła — znaleziono tam ułamki cegieł gotyckich, szyb i ich okuć, płytek posadzkowych, gwoździe, kółko brązowe, fragm. ośelki, olwianą główkę ludzką, szeląg Jana Kazimierza oraz ceramikę z XV-XVIII w. Natomiast po zachodniej stronie wzgórza odsłonięto fragm. budowli drewnianej, usytuowanej na osi północny wschód-południowy zachód. Odkryto w jej wypełnisku szeląg litewski Zygmunta III, ułamki cegieł, gwoździe i sztabkę z żelaza, kości zwierzęce, fragm. ceramiki oraz renesansowych kafli płytowych z rozetami i garnkowych.

Na kulminacji zachodniego wzgórza (st. 19) wytyczono wykop o powierzchni 36 m² dla odsłonięcia rysu budynku ceglano-żelaznego z k. XIX w. Był on posadowiony zapewne na starszym fundamencie zbudowanym z kamieni spojonych gliną, szer. 0,5-0,6 m. Fundament ten wkopano w wypełnisko drewnianego budynku z XIV-XV w. W jego zachowanym skra-